

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 10.3.2026
COM(2026) 118 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind finanțarea eficienței energetice în Europa

O evaluare a cheltuielilor publice pentru eficiența energetică și performanța energetică a clădirilor

Raport privind finanțarea eficienței energetice în Europa

O evaluare a cheltuielilor publice pentru eficiența energetică și performanța energetică a clădirilor

1. INTRODUCERE

Eficiența energetică joacă un rol esențial în realizarea decarbonizării depline și eficiente din punctul de vedere al costurilor pe întreg teritoriul UE până în 2050, precum și în sporirea competitivității economiei europene și în asigurarea securității energetice și a accesibilității prețurilor, atât în prezent, cât și în viitor. În acest context, reducerea risipei de energie la nivelul întregului sistem energetic, în toate sectoarele economice, reprezintă unul dintre obiectivele strategice ale UE. Măsurile în domeniul eficienței energetice contribuie nu numai la stimularea competitivității întreprinderilor din UE, ci și la atenuarea sărăciei energetice și la reducerea dependenței Uniunii de sursele de energie importate.

Pentru a contribui la atingerea obiectivului pentru 2030 de reducere cu 55 % a emisiilor de gaze cu efect de seră, Directiva reformată privind eficiența energetică (DEE reformată) ⁽¹⁾ stabilește un obiectiv conform căruia consumul de energie primară (CEP) al UE nu trebuie să depășească 992,5 Mtep, iar consumul final de energie (CFE) nu trebuie să depășească 763 Mtep până în 2030. Aceasta corespunde unei reduceri de cel puțin 11,7 % până în 2030 comparativ cu proiecțiile scenariului de referință al UE din 2020.

Sectorul construcțiilor joacă un rol important în acest context, întrucât reprezintă 36 % din consumul total de energie al UE și 40 % din totalul emisiilor de gaze cu efect de seră legate de energie. În 2023, 52 % din totalul gazelor naturale consumate în UE au fost utilizate direct sau indirect pentru clădiri, astfel încât economiile realizate în acest sector vor contribui, de asemenea, la reducerea dependenței actuale de combustibili fosili importați. În plus, locuințele eficiente din punct de vedere energetic înseamnă locuințe mai accesibile, decente și durabile. Aproape 75 % din fondul imobiliar este ineficient potrivit standardelor actuale, de construcție, iar 85-95 % din clădirile existente în prezent vor fi încă în picioare în 2050. Cu toate acestea, rata anuală ponderată a renovărilor energetice este de numai aproximativ 1 %.

Prin urmare, **rata de renovare ar trebui cel puțin dublată, iar profunzimea renovării ar trebui sporită**, pentru a se asigura că sectorul contribuie la atingerea obiectivelor pentru 2030. Toate clădirile noi ar trebui să fie clădiri cu emisii zero până în 2030, iar clădirile existente ar trebui transformate în clădiri cu emisii zero până în 2050. Directiva reformată privind performanța energetică a clădirilor (DPEC reformată) ⁽²⁾ reprezintă mecanismul de punere în aplicare a strategiei privind „valul de renovări” ⁽³⁾. Obiectivul său principal

⁽¹⁾ [\(UE\) 2023/1791](#).

⁽²⁾ [\(UE\) 2024/1275](#).

⁽³⁾ Un val de renovări pentru Europa – ecologizarea clădirilor, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea condițiilor de trai, COM(2020) 662 final.

este de a crește rata și profunzimea renovărilor în UE, în special în cazul clădirilor cu cele mai slabe performanțe.

Evaluarea impactului care însoțește **Comunicarea Comisiei privind obiectivele climatice pentru 2040** ⁽⁴⁾ estimează că CFE al UE va scădea de la 763 Mtep în 2030 la 594–624 Mtep până în 2040, în funcție de scenariu. Până în 2050, CFE va scădea la aproximativ 560 Mtep. La nivel sectorial, se estimează că economiile de energie **în clădiri** vor ajunge la 35-38 % în funcție de scenariu până în 2040 și la 40 % până în 2050, în timp ce consumul de energie în **industrie** va scădea cu aproximativ 20 % în deceniul 2031–2040 și cu încă 7 puncte procentuale în deceniul 2041–2050 (raportat la nivelurile din 2030).

Eficiența energetică reprezintă un triplu avantaj pentru competitivitatea, clima și securitatea Europei, oferind o multitudine de beneficii. Prin reducerea consumului de energie, nu numai că ne diminuăm dependența de combustibilii importați, ci și reducem emisiile și ne consolidăm independența energetică – fiecare kilowatt-oră economisit echivalează cu un kilowatt-oră mai puțin care trebuie importat, subvenționat și/sau produs. **Investițiile în eficiența energetică au un impact profund, fiecare euro investit în eficiența energetică generând economii de 12 euro la costurile energiei pe durata de viață a investiției în locuințe și de 4 euro în industrie.** În plus, beneficiile eficienței energetice sunt de amploare, de la asigurarea a până la 40 % din reducerile de CO₂ necesare la nivelul UE până în 2030, la crearea a 1,6 milioane de locuri de muncă și evitarea unor costuri semnificative de extindere a rețelei, ceea ce face din eficiența energetică o strategie esențială pentru o economie mai competitivă și mai durabilă, fiind totodată necesare eforturi semnificative de investiții pentru a valorifica pe deplin potențialul eficienței energetice în Europa.

Eficiența energetică este primul combustibil al Europei – curat, ieftin și produs la nivel intern. În conformitate cu principiul „eficiența energetică înainte de toate”, soluțiile de eficiență energetică ar trebui luate în considerare ca prima opțiune în deciziile de politică, de planificare și de investiții.

Valorificarea potențialului eficienței energetice în Europa necesită un efort semnificativ de investiții, astfel cum se subliniază în raportul Draghi, efort care a crescut în concordanță cu obiectivele în materie de energie și climă. Scenariul modelului PRIMES din planul privind obiectivele climatice pentru 2040 estimează că, pentru a atinge obiectivele de eficiență energetică, necesarul total de investiții în eficiența energetică se ridică la aproximativ 370 de miliarde EUR pe an ⁽⁵⁾ în deceniul 2021–2030, comparativ cu 120 de miliarde EUR pe an în deceniul precedent. Aceasta reprezintă o triplare a investițiilor. Prin comparație, se estimează în prezent că atingerea obiectivului de reducere cu 55 % a emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2030 necesită investiții de

⁽⁴⁾ [COM/2024/63 final](#).

⁽⁵⁾ Estimarea se bazează pe investiții pe partea cererii pentru atingerea obiectivelor în materie de climă și energie pentru 2030, inclusiv a obiectivelor de eficiență energetică, dar excluzând nevoile de investiții în transporturi și în construcțiile noi.

aproximativ 1 241 de miliarde EUR pe an ⁽⁶⁾. Pe partea de furnizare și infrastructură energetică, nevoile de investiții sunt estimate la 208 miliarde EUR pe an ⁽⁷⁾ pentru aceeași perioadă de referință. Se preconizează că, după 2030, nevoile de investiții în eficiența energetică vor scădea ușor, dar se vor menține la niveluri foarte ridicate în perioada 2031–2040 (303 miliarde EUR) și în perioada 2041–2050 (288 de miliarde EUR). Măsurile de eficiență energetică a clădirilor, inclusiv renovarea sistemelor de încălzire și răcire, vor reprezenta cea mai mare parte a investițiilor necesare pentru îndeplinirea obiectivelor pentru 2030, ridicându-se la aproximativ 242 de miliarde EUR pe an în perioada 2021–2030.

Aceste obiective nu pot fi atinse doar prin reglementare, ci vor necesita mobilizarea atât a finanțării publice, cât și a celei private. **Resursele publice limitate nu pot acoperi toate nevoile de investiții**, astfel încât este necesară identificarea unei utilizări mai eficiente și mai bine adaptate a resurselor publice. De asemenea, pentru a cataliza și a reduce riscurile investițiilor private, trebuie utilizate produse financiare și finanțare mixtă.

În vederea asigurării finanțării necesare, articolul 30 din DEE reformată impune Comisiei să evalueze:

- **situația actuală a sprijinului financiar public și capacitatea statelor membre de a stimula investițiile private** în eficiența energetică;
- **dacă este necesar un mecanism de eficiență energetică sau o combinație de granturi, asistență tehnică și garanții, toate la nivelul UE**, pentru a contribui într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor la realizarea obiectivelor Uniunii în materie de eficiență energetică și climă. Comisia trebuie să transmită Parlamentului European și Consiliului un raport în acest sens.

În plus, articolul 9 alineatul (8) din DPEC reformată prevede obligația Comisiei de a prezenta o analiză privind:

- fondurile structurale și programele-cadru ale UE, inclusiv finanțarea acordată de Banca Europeană de Investiții, existente în prezent pentru îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor, în special a locuințelor, din perspectiva eficacității lor, a tipurilor de instrumente utilizate, a sumelor efectiv alocate și a caracterului adecvat al nivelului de finanțare;
- fondurile disponibile din partea instituțiilor financiare publice, din perspectiva eficacității lor, a tipurilor de instrumente și de măsuri utilizate și a caracterului adecvat al nivelului de finanțare;
- coordonarea finanțării din partea UE și de la nivel național, precum și a altor tipuri de măsuri menite să stimuleze investițiile în performanța energetică a clădirilor și caracterul adecvat al fondurilor respective în scopul realizării obiectivelor Uniunii.

⁽⁶⁾ [SWD/2023/68 final](#).

⁽⁷⁾ [SWD/2024/63 final](#).

Prezentul raport își propune să abordeze toate aspectele menționate mai sus, în următoarea ordine:

- Prezentare generală a finanțării publice pentru eficiența energetică și renovările energetice în UE — capitolul 2
- Evaluarea finanțării publice în UE — capitolul 3
- Principalele constatări și concluzii — capitolul 4.

2. PREZENTARE GENERALĂ A FINANȚĂRII PUBLICE PENTRU EFICIENȚA ENERGETICĂ ȘI RENOVĂRILE ENERGETICE ÎN UE

2.1. Sprijin financiar public la nivelul UE

2.1.1. Sprijin bugetar din partea Uniunii

Sprijinul bugetar din partea Uniunii este, de regulă, acordat în cadrul financiar multianual (CFM), care este un plan bugetar pe șapte ani. Bugetul total al Uniunii în cadrul CFM 2014-2020 s-a ridicat la 1 083 de miliarde EUR. CFM pentru perioada 2021-2027 se ridică la 1 211 miliarde EUR. În plus, pentru a sprijini redresarea economică a UE în urma pandemiei de coronavirus, a fost instituit în 2021 un instrument temporar de redresare – NextGenerationEU, inclusiv principalul său instrument, Mecanismul de redresare și reziliență (MRR), în valoare totală de 807 miliarde EUR. Resursele bugetare ale UE au crescut astfel cu 86 % comparativ cu CFM anterior, luând în considerare inflația.

Tabelul 1: Bugetul UE

	Sume adoptate (la prețuri curente)
CFM 2014-2020	1 083 miliarde EUR
CFM 2021-2027	1 211 miliarde EUR
Instrumentul NextGenerationEU	807 miliarde EUR
MRR și CFM 2021-2027	2 018 miliarde EUR

Sursă: Comisia Europeană, 2024

În special în ceea ce privește eficiența energetică, **finanțarea totală disponibilă din partea UE a consemnat o creștere de 6,8 ori între 2014–2020 (21 de miliarde EUR) și 2021–2027 (144,7 miliarde EUR), ceea ce este fără precedent.** Astfel cum se arată în tabelul 2 de mai jos, **finanțarea suplimentară a provenit în principal din MRR, reprezentând 73,8 % din total** și, într-o măsură mult mai mică, din politica de coeziune.

Tabelul 2: Finanțarea eficienței energetice pe programe ale UE (în miliarde EUR)

	2014-2020	2021-2027	Creștere (%)	Procent din actualul CFM (%)
Total UE	21,0	144,7	822	100,0

Fonduri ale politicii de coeziune	17,8	29,0	132	20,6
Fonduri agricole	0,7	1,4	100	1,0
FEIS/InvestEU	1,6	1,6	-	1,1
Programe specifice de eficiență energetică (LIFE CET, ELENA, Orizont Europa)	0,9	2,0	122	1,4
Fondul pentru modernizare	-	6,8	-	4,8
MRR	-	103,9 ⁽⁸⁾	-	73,8
<i>MRR pentru clădiri</i>	-	79,4 ⁽⁹⁾	-	
Cofinanțare totală (fonduri de coeziune + AGRI)	5,5	11,9	116	
Total UE + cofinanțare	26,5	156,6	491	

Sursă: Comisia Europeană, 2024

O mare parte din MRR a fost alocată în domeniul eficienței energetice, în special a clădirilor. Din cele 650 de miliarde EUR ⁽¹⁰⁾ disponibile, 103,9 miliarde EUR, respectiv 16 %, au fost utilizate pentru finanțarea investițiilor în eficiența energetică, acest domeniu de politică devenind astfel unul dintre principalii beneficiari ai MRR. Trebuie remarcat faptul că toate cele 27 de state membre au alocat fonduri pentru măsuri de eficiență energetică în planurile lor de redresare și reziliență, alocările variind de la 31 % din fondurile disponibile în Portugalia la 2 % în Finlanda. **Eficiența energetică a clădirilor a atras cea mai mare pondere a finanțării, totalizând 79,4 miliarde EUR (la nivelul tuturor statelor membre).** Pe lângă investiții, MRR stimulează, de asemenea, eforturile de reformă în domeniul eficienței energetice, inclusiv îmbunătățirea cadrelor de reglementare și administrative, stabilirea de strategii pe termen lung și furnizarea de informații și formare.

Noile resurse provenite din schema UE de comercializare a certificatelor de emisii (ETS) au contribuit, de asemenea, la reducerea deficitului de investiții. Fondul pentru

⁽⁸⁾ Această cifră prezintă estimări ale costurilor măsurilor de eficiență energetică din cadrul MRR, care vizează renovarea și construcția de clădiri, precum și proiecte de eficiență energetică în IMM-uri și în întreprinderi mari, pe baza datelor din septembrie 2025. Această cifră a fost obținută prin însumarea cheltuielilor estimate asociate măsurilor încadrate în domeniile de intervenție 024/024bis/024ter/025/025bis/025ter/026/026bis, astfel cum sunt definite în [anexa VI la Regulamentul privind MRR](#), care stabilește metodologia pentru urmărirea cheltuielilor legate de climă ale măsurilor sprijinite de MRR.

⁽⁹⁾ Această cifră prezintă estimări ale costurilor măsurilor legate de eficiența energetică, precum și de renovarea și construcția de clădiri care fac obiectul MRR, pe baza datelor din septembrie 2025. Această cifră a fost obținută prin însumarea cheltuielilor estimate asociate măsurilor încadrate în domeniile de intervenție 025/025bis/025ter/026/026bis, astfel cum sunt definite în anexa VI la Regulamentul privind MRR, care stabilește metodologia de urmărire climatică a măsurilor sprijinite de MRR.

⁽¹⁰⁾ Pachetul financiar total al MRR a fost stabilit la 650 de miliarde EUR la sfârșitul lunii august 2024. Suma raportată anterior, de 723 de miliarde EUR, reprezenta cuantumul maxim al sprijinului nerambursabil din MRR (338 de miliarde EUR) și al împrumuturilor MRR (385 de miliarde EUR) puse la dispoziție prin Regulamentul privind MRR, dar care nu a fost utilizat integral de statele membre.

modernizare ⁽¹¹⁾, conceput pentru a ajuta statele membre cu venituri mai mici să își modernizeze sistemele energetice și să îmbunătățească eficiența energetică, este finanțat prin vânzarea a 2 % din certificatele ETS pentru perioada 2021–2030. La sfârșitul anului 2023, fondul deja a efectuat plăți în valoare de 3 miliarde EUR pentru investiții în eficiența energetică în statele membre beneficiare, reprezentând un sfert din totalul plăților. Pe baza tendinței actuale, se estimează că plățile pentru eficiența energetică vor fi ajuns la 6,8 miliarde EUR până la sfârșitul anului 2027.

Noile resurse provenite din MRR și ETS reprezintă 89 % din această creștere. Ambele instrumente sunt gestionate exclusiv de statele membre.

Ceteris paribus, fondurile UE disponibile au consemnat astfel o creștere de 62 %, de la 21 de miliarde EUR la 34 de miliarde EUR (excluzând resursele din MRR în cuantum de 103,9 miliarde EUR și fondurile ETS în cuantum de 6,8 miliarde EUR). Aceasta corespunde unei contribuții anuale din bugetul Uniunii de 4,8 miliarde EUR în perioada 2021-2027, care se ridică la 20,7 miliarde EUR dacă se includ MRR și Fondul pentru modernizare.

Fondurile politicii de coeziune puse la dispoziție s-au majorat, de asemenea, în mod semnificativ, dublându-se efectiv de la 17,8 miliarde EUR la 29 de miliarde EUR în perioada 2021–2027 și, în plus, evaluarea la jumătatea perioadei urmărește dublarea finanțării din politica de coeziune pentru locuințe sustenabile și la prețuri accesibile. Fondurile politicii de coeziune s-au dovedit a fi un instrument eficace pentru consolidarea cooperării dintre instituțiile financiare publice și private din diferite state membre și au contribuit la mobilizarea investițiilor private pentru renovările care vizează eficiența energetică la nivel local, evidențiindu-se utilizarea tot mai frecventă a instrumentelor financiare reînnoibile pentru eficiența energetică (împrumuturi și garanții combinate cu granturi).

⁽¹¹⁾ [Fondul pentru modernizare](#).

Fondul **social pentru climă** va intra în vigoare începând din 2026, când MRR va fi eliminat treptat. Fondul a fost creat concomitent cu extinderea ETS pentru a acoperi emisiile provenite din arderea combustibililor în sectorul clădirilor, al transportului rutier și în alte sectoare. Acesta va oferi finanțare în cuantum total de 86,7 miliarde EUR, ce urmează să fie distribuită între statele membre, pentru a sprijini măsuri structurale, investiții în eficiența energetică și renovarea clădirilor, încălzirea și răcirea curate, integrarea energiei din surse regenerabile și soluții de mobilitate cu emisii zero și cu emisii scăzute.

Fondul european pentru eficiență energetică (EEEF): un parteneriat public-privat pentru eficiență energetică

Înființat în 2011, EEEF este un vehicul de investiții public-privat, pe termen lung, conceput pentru a sprijini obiectivele UE în materie de energie și climă. Fondul oferă finanțare specifică autorităților locale, regionale sau naționale, precum și entităților publice sau private care acționează în numele acestora, cu scopul de a stimula economiile de energie și eficiența energetică și de a promova sursele regenerabile de energie în UE.

Fondul, care a plătit dividende în fiecare an începând din 2013, are o bază diversă de acționari, cuprinzând instituții atât din sectorul public, cât și din cel privat, inclusiv Comisia Europeană, care a contribuit cu capital de risc, Generali, Stichting Achmea Algemeen Pensioenfonds, DBU și DWS/Wepla.

Cu investiții totale de aproximativ 180 de milioane EUR, EEEF a sprijinit 18 proiecte în 10 țări europene, implicând 56 de autorități publice și ajungând la peste 2 milioane de persoane anual. Fondul a obținut rezultate semnificative de la lansarea sa, generând investiții totale de peste 380 de milioane EUR. Acesta a sprijinit o serie de proiecte, inclusiv renovarea clădirilor publice, modernizarea iluminatului stradal, producerea de energie din surse regenerabile și infrastructura de transport curată. Mecanismul de asistență tehnică al fondului a jucat, de asemenea, un rol esențial în pregătirea proiectelor care conduc la economii semnificative de energie și la reduceri ale emisiilor de gaze cu efect de seră. Până la sfârșitul anului 2021, fondul realizase economii cumulate de emisii de CO₂ de 740 460 de tone și economii de energie primară de 1 318 549 MWh.

EEEF este un exemplu relevant de parteneriat public-privat specific în domeniul eficienței energetice, demonstrând potențialul finanțării mixte de a mobiliza capitalul public al UE și de a atrage investiții private. Modul în care a fost conceput fondul, care combină finanțarea preferențială, asistența tehnică și expertiza sectorială, a permis implementarea unor proiecte cu impact ridicat, cu aporturi de capital relativ modeste din partea UE.

2.1.2. Sprijinul Grupului Băncii Europene de Investiții, inclusiv atunci când este sprijinit de bugetul Uniunii

Grupul Băncii Europene de Investiții („GBEI”) (¹²), în calitate de bancă pentru climă a UE și principal partener de implementare a fondurilor UE, joacă un rol esențial în finanțarea tranziției energetice.

Astfel cum se prevede în foaia sa de parcurs privind banca pentru climă (¹³) și în continuarea strategiei privind valul de renovări din sectorul clădirilor, strategia sa privind eficiența energetică include împrumuturi și garanții intermediare, precum și servicii de consiliere [Platforma de consiliere InvestEU (¹⁴), în special instrumentul ELENA (¹⁵)].

Prin urmare, **resursele dedicate eficienței energetice au fost multiplicat de 12,2 ori în perioada 2012–2023**. Finanțarea din partea Grupul Băncii Europene de Investiții a fost direcționată în principal către sectorul clădirilor, precum și către aparate și soluții inteligente, în conformitate cu strategia prevăzută în foaia de parcurs.

Pe de altă parte, finanțarea a rămas scăzută în cazul întreprinderilor mici și mijlocii („IMM-uri”), al industriei, al producerii combinate de energie electrică și energie termică („CHP”) și al încălzirii centralizate („DH”). În septembrie 2025, **Grupul BEI și Comisia au lansat inițiativa privind eficiența energetică pentru IMM-uri**, care este parte a foii de parcurs strategice a BEI (¹⁶) pentru perioada 2024–2027. Această inițiativă va oferi finanțare în cuantum de 17,5 miliarde EUR în perioada 2025–2027, urmărind aproape dublarea nivelului actual de sprijin pentru soluții eficiente din punct de vedere energetic destinate IMM-urilor (¹⁷).

Fondul European de Investiții („FEI”) a fost un susținător pe termen lung al tehnologiilor curate, oferind investiții de capital de risc și introducând inițiative precum o garanție de risc parțial pentru promovarea împrumuturilor verzi destinate proiectelor în domeniul eficienței energetice și al energiei din surse regenerabile. Prin intermediul programului InvestEU, FEI și-a intensificat în continuare orientarea către finanțarea proiectelor care sprijină decarbonizarea, eficiența energetică, energia din surse regenerabile, mobilitatea durabilă și economia circulară, cu o investiție totală de aproximativ 4,1 miliarde EUR până în 2025.

Tabelul 3: Finanțarea eficienței energetice în UE de către Grupul BEI (în milioane EUR)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Eficiență energetică (EE)	763	1 354	1 557	2 876	3 349	4 613
	2018	2019	2020	2021	2022	2023

(¹²) Grupul BEI este format din Banca Europeană de Investiții (BEI) și Fondul European de Investiții (FEI).

(¹³) [Foaia de parcurs a Grupului Băncii Europene de Investiții privind banca pentru climă pentru perioada 2021–2025](#) și [Foaia de parcurs a Grupului Băncii Europene de Investiții privind banca pentru climă – faza 2 \(2026–2030\)](#).

(¹⁴) https://investeu.europa.eu/investeu-programme/investeu-advisory-hub_en.

(¹⁵) <https://www.eib.org/en/products/advisory-services/elena/index>.

(¹⁶) [Foaia de parcurs strategică a Grupului BEI pentru perioada 2024–2027](#).

(¹⁷) [Inițiativa BEI privind eficiența energetică în IMM-uri](#).

Eficiență energetică (EE)	2 421	4 289	5 273	4 539	7 624	9 326
---------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Sursă: Grupul Băncii Europene de Investiții, 2024

Trebuie remarcat faptul că aceste cifre includ resurse din bugetul Uniunii implementat de Banca Europeană de Investiții („BEI”) – unul dintre principalii parteneri de implementare ai fondurilor UE – precum și băncile naționale de promovare și dezvoltare („NPBI”) gestionează astfel de resurse. Prin urmare, acestea nu ar trebui adăugate la cifrele prezentate în secțiunea anterioară. Acesta este cazul, de exemplu, al programului de garantare InvestEU și al instrumentului ELENA. Totuși, cifrele evidențiază creșterea de peste douăsprezece ori a investițiilor Grupului BEI în eficiența energetică începând din 2012.

2.2. Sprijin financiar public la nivelul statelor membre

Comisia a efectuat o analiză ascendentă a schemelor de finanțare publică. Statele membre au fost ulterior consultate (i) prin intermediul unei cereri de contribuții ⁽¹⁸⁾ și (ii) prin intermediul Grupului de experți privind DEE. Prezentul raport se bazează în principal pe datele colectate direct de la statele membre, în timp ce alte date reieșite din analiză, acolo unde au fost disponibile, au fost utilizate pentru a acoperi eventualele lacune.

În total, au fost identificate 426 de scheme de finanțare publică în cele 27 de state membre.

Trebuie subliniat faptul că, întrucât datele privind eficiența energetică nu sunt colectate în mod sistematic în cadrul schemelor de finanțare publică, acestea reprezintă doar estimări orientative.

Multe scheme naționale sunt cofinanțate prin programe ale UE. 103 scheme au primit cofinanțare din partea programelor UE, fie parțial, fie integral. Atât din punctul de vedere al numărului, cât și al volumului schemelor, MRR a fost principalul contribuitor. Contribuțiile raportate ale UE, în valoare de 28,8 miliarde EUR, au fost deduse din total pentru a se evita dubla contabilizare între schemele de finanțare ale UE și cele naționale ⁽¹⁹⁾.

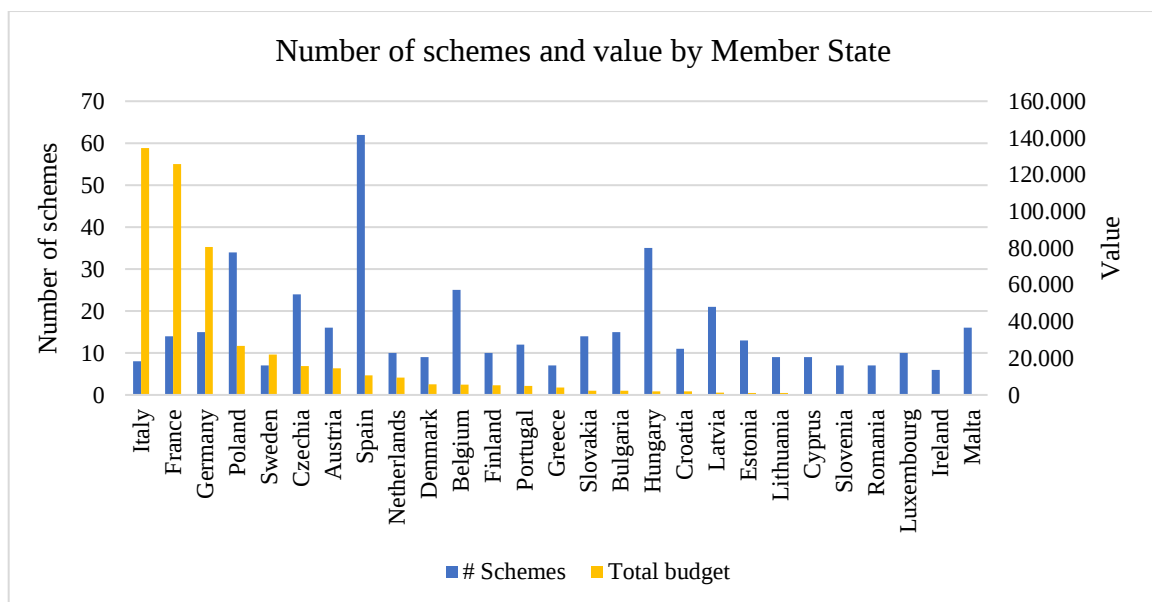
Nu au fost primite date bugetare pentru 80 de scheme, astfel încât evaluarea se bazează pe date aferente unui număr de 346 de scheme din întreaga Europă. **Sprijinul din bugetele naționale pentru proiectele de eficiență energetică în perioada 2014–2024 este estimat la 360 de miliarde EUR ⁽²⁰⁾, respectiv aproximativ 32,7 miliarde EUR pe an.** Repartizarea bugetului pe state membre este prezentată mai jos.

Graficul 1/Tabelul 4: Scheme naționale în materie de eficiență energetică, 2014-2024

⁽¹⁸⁾ [Eficiența energetică – evaluarea nivelului de finanțare din partea UE și de la nivel național](#).

⁽¹⁹⁾ În contribuția lor, statele membre au raportat un total de 28,8 miliarde EUR drept contribuție a UE la schemele naționale de finanțare puse în aplicare.

⁽²⁰⁾ 388,7 miliarde EUR minus 28,8 miliarde EUR provenind din contribuțiile raportate ale UE.

State membre	Număr de scheme	Buget total planificat (în milioane EUR)	EUR pe cap de locuitor
Italia	8	134 465	2 284
Suedia	7	22 067	2 104
Franța	14	125 711	1 850
Austria	16	14 537	1 608
Cehia	24	15 697	1 491
Danemarca	9	5 720	969
Germania	15	80 563	958
Finlanda	10	5 186	933
UE-27	426	388 654	864
Estonia	13	1 137	849
Polonia	34	26 655	710
Letonia	21	1 171	623
Țările de Jos	10	9 467	528
Croația	11	1 877	488
Belgia	25	5 684	487
Portugalia	12	4 967	479
Slovacia	14	2 365	436
Lituania	9	1 084	383
Grecia	7	4 032	381
Luxemburg	10	236	363
Bulgaria	15	2 332	360
Cipru	9	361	289
Malta	16	146	279
Spania	62	10 663	224
Ungaria	35	1 931	199
Slovenia	7	331	157
Irlanda	6	172	26

România	7	263	14
---------	---	-----	----

Sursă: Comisia Europeană, 2024. Clasament bazat pe EUR pe cap de locuitor.

Dintre statele membre cu economii mari, Italia și Franța se disting prin niveluri ridicate de sprijin. În cadrul *Superbonus* din Italia, beneficiarii au primit o subvenție de 110 % sub formă de credite fiscale. În Franța, s-a estimat că aplicarea unei cote reduse de TVA pentru lucrările de renovare (5,5 %), în vigoare din 2014, a costat 90 de miliarde EUR de la lansarea sa, reprezentând trei sferturi din cheltuielile Franței.

Granturile, asistența tehnică și reducerile fiscale sunt forme **nerambursabile** de sprijin, ceea ce înseamnă că aceste resurse pot fi furnizate beneficiarilor o singură dată și nu revin la bugetul național. Sprijinul nerambursabil ar trebui să vizeze în principal beneficiarii vulnerabili, care ar avea dificultăți în rambursarea acestuia, fie din cauza lipsei de resurse, fie din cauza concurenței acerbe cu alte cheltuieli. Pe de altă parte, fondurile primite în cadrul schemelor rambursabile, care includ instrumente financiare precum împrumuturile, garanțiile și capitalurile proprii, trebuie rambursate organismelor naționale sau regionale de implementare și, în cazul fondurilor reînnoibile, pot fi utilizate pentru operațiuni succesive. Sprijinul rambursabil tinde să aibă un potențial de levier mai ridicat. Există, de asemenea, scheme mixte, care oferă o combinație de sprijin rambursabil și nerambursabil. Acestea sunt deosebit de adecvate pentru declanșarea deciziilor de investiții ale beneficiarilor, datorită componentei lor de subvenționare (de exemplu, sprijin tehnic gratuit sau audituri energetice, condiții de creditare preferențiale, reduceri de capital, subvenții ale ratelor dobânzilor sau subvenții pentru comisioanele de garantare).

Tabelul 5: Defalcarea schemelor naționale în funcție de forma de sprijin

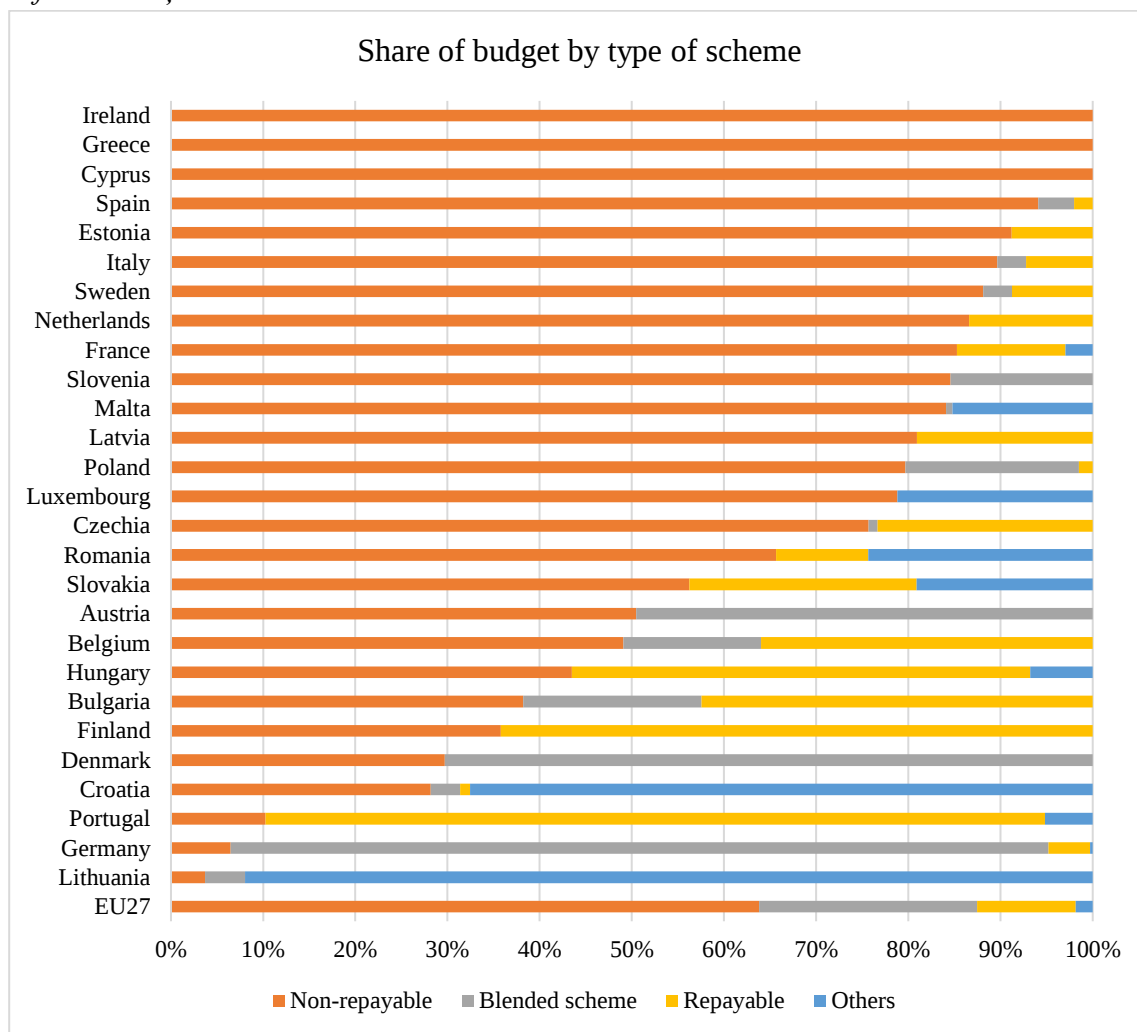
Tipul schemei	Număr de scheme	Volum (în milioane EUR)	Cotă de volum (%)
Nerambursabilă	285	248 046	63,8 %
Schemă mixtă	36	91 815	23,6 %
Rambursabilă	69	41 621	10,7 %
Altele	36	7 172	1,8 %
TOTAL	426	388 654	

Sursă: Comisia Europeană, 2024

Statelor membre li s-a solicitat să furnizeze date numai pentru cele mai relevante scheme. Majoritatea au raportat mai puțin de 20, însă 6 state membre au raportat un număr mai mare, fie deoarece există subprograme distincte ale unor programe de angajare (Cehia, Ungaria, Letonia, Polonia), fie deoarece programele de eficiență energetică sunt gestionate la nivel regional (Belgia, Spania).

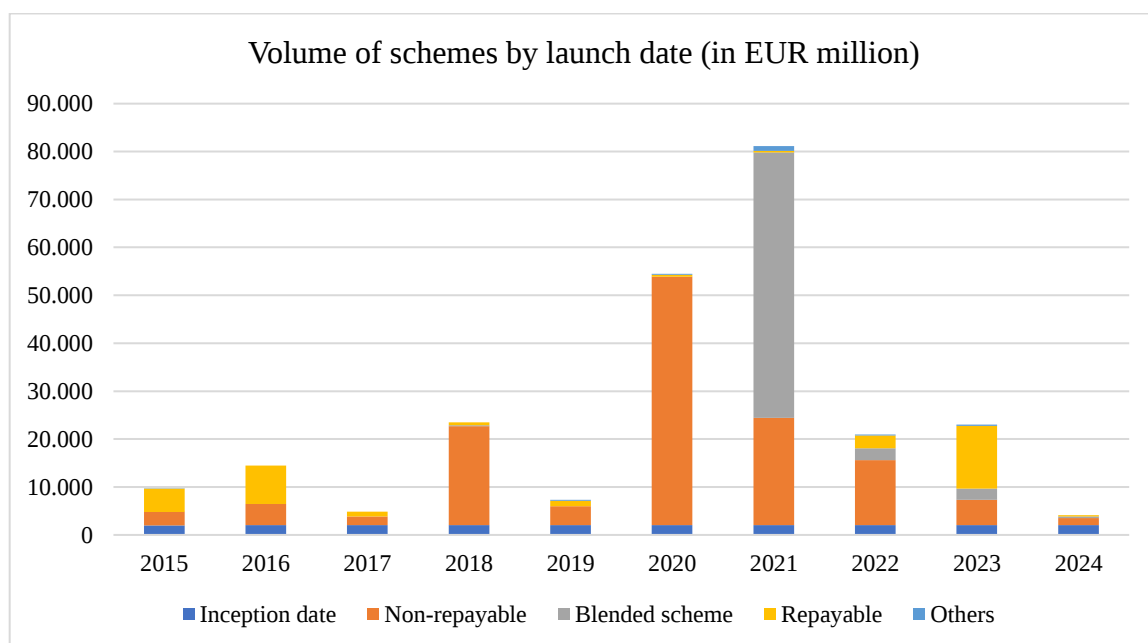
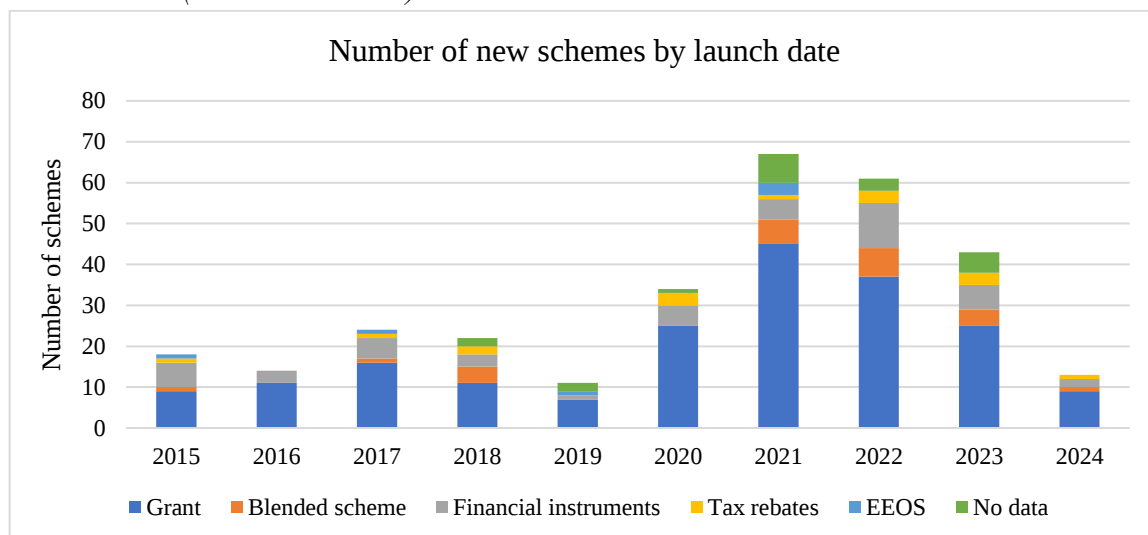
Statele membre optează în principal pentru scheme nerambursabile. Deși sprijinul nerambursabil constă adesea în granturi, mai multe state membre mari (Franța, Germania, Italia) utilizează în principal reduceri fiscale. Instrumentele financiare (schemele rambursabile) reprezintă peste 30 % din finanțare în doar 5 state membre (Belgia, Bulgaria, Ungaria, Finlanda și Portugalia), în timp ce schemele mixte sunt utilizate pe scară largă în doar 3 state membre (Austria, Danemarca și Germania).

Graficul 2: Defalcarea bugetară a schemelor naționale în funcție de forma de sprijin — defalcare națională

Pentru a stimula redresarea economică în urma pandemiei de COVID-19, statele membre au utilizat în principal resursele de care dispuneau pentru a finanța programe de granturi. Până în 2019, numărul de scheme noi în materie de eficiență energetică instituite anual a variat între 10 și 25, însă în perioada 2020–2023, statele membre au creat nu mai puțin de 205 scheme noi (între 34 și 67 pe an), în mare parte ca urmare a punerii în aplicare a MRR. Multe dintre acestea au fost sub formă de granturi (116), urmate de instrumente financiare (25). În ceea ce privește volumul, granturile s-au ridicat la 56,4 miliarde EUR, iar instrumentele financiare la 16,5 miliarde EUR. Dintre noile scheme, 48 au vizat clădiri rezidențiale, în cuantum total de 95,4 miliarde EUR, ceea ce reprezintă 55,6 % din volumul total alocat noilor scheme în această perioadă (171,5 miliarde EUR).

Graficele 3 și 4/Tabelul 6: Defalcarea schemelor naționale și a bugetelor în funcție de data lansării (în milioane EUR)

Data lansării	Nerambursabilă	Schemă mixtă	Rambursabilă	Altele
2015	2 774	13	4 878	27
2016	4 421	-	8 050	-
2017	1 865	-	963	-
2018	20 645	252	566	-
2019	3 998	-	1 100	227
2020	51 887	-	381	213
2021	22 380	55 382	333	1 024
2022	13 576	2 476	2 696	164
2023	5 303	2 362	13 083	239
2024	1 481	334	280	-

Sursă: Comisia Europeană, 2024

3. EVALUAREA FINANȚĂRII PUBLICE DIN SURSE UE ȘI NAȚIONALE

3.1. Evaluarea efectului de levier

3.1.1. Efectul multiplicator și efectul de levier al programelor UE

Tabelul 7: Bugetul UE și efectul de levier (în milioane EUR)

	Bugetul UE A	Cofinanțare națională B	Investiții totale C	efect de levier (A+B)/A	Multiplicator total C/A
Fondurile politicii de coeziune în perioada 2014-2020	12 540	5 244		1,4	N/A
Fondurile politicii de coeziune în perioada 2021-2027	24 986	11 275		1,5	N/A
Fondurile politicii agricole în perioada 2014-2022	710		1 695		2,4
Mecanismul de redresare și reziliență	103 921				N/A
Fondul pentru modernizare	3 085				N/A
LIFE CET (cereri de propuneri 2021 și 2022)	216		8 640		40,0
ELENA	295		9 662		32,8
FEIS	1 624		25 400		15,6
Programul InvestEU	624		9 915		15,9

Sursă: Comisia Europeană, 2024 și 2025

Programele UE cu o proporție semnificativă de granturi au un efect de levier limitat asupra eficienței energetice. Efectul de levier al fondurilor politicii de coeziune este mai mic de 1,5, ceea ce înseamnă că fiecare euro din bugetul Uniunii atrage aproximativ 50 de cenți de cofinanțare națională. Multiplicatorul total nu poate fi calculat, deoarece nu este posibilă furnizarea unei valori agregate pentru investițiile totale, inclusiv finanțarea privată.

În ceea ce privește fondurile agricole, multiplicatorul total este estimat la 2,4 pentru perioada 2014–2022. Multiplicatorul MRR și al Fondului pentru modernizare este dificil de estimat din cauza lipsei de date, dar, întrucât majoritatea fondurilor naționale acoperă

doar o parte din investiția totală (între 20 % și 100 %), multiplicatorul public total poate fi estimat între 2 și 3.

Fondurile politicii de coeziune încurajează utilizarea instrumentelor financiare, cu rezultate demonstrate. În cadrul actualului CFM, 18,5 miliarde EUR au fost alocate instrumentelor financiare, din care 24 % urmează să fie direcționate către investiții în eficiența energetică (4,3 miliarde EUR). Deși clasificarea categoriilor de cheltuieli diferă între cele două perioade ale CFM, aceasta înseamnă că alocările din fondul de coeziune pentru instrumente financiare aproape s-au triplat comparativ cu perioada 2014–2020 (1,6 miliarde EUR) ⁽²¹⁾. În cadrul fondurilor politicii de coeziune, majoritatea statelor membre sunt încurajate să utilizeze **combinații de granturi și instrumente financiare într-o singură operațiune**. Totuși, acest lucru nu se întâmplă în mod sistematic în toate statele membre, iar amploarea necesară nu este adesea încă atinsă.

Nu există date precise pentru fiecare obiectiv tematic, defalcate pe domenii (de exemplu, eficiența energetică), însă în perioada 2014–2020, instrumentele financiare din cadrul fondurilor politicii de coeziune au înregistrat un efect de levier de 3,8 la nivelul tuturor sectoarelor, valoare semnificativ peste media politicii de coeziune, de 1,4. Instrumentele financiare au mobilizat capital privat suplimentar echivalent cu 15 % din bugetul politicii de coeziune în perioada 2014–2020. **Comisia, în cooperare cu BEI, oferă, de asemenea, diverse forme de sprijin tehnic pentru a încuraja adoptarea instrumentelor financiare în domeniul eficienței energetice**, precum Modelul de instrument financiar pentru eficiență energetică (EEFI) ⁽²²⁾, platforma fi-compass, Inițiativa de extindere a eficienței energetice ⁽²³⁾ și Coeziunea pentru tranziții (C4T) ⁽²⁴⁾.

Programele UE care oferă asistență tehnică, garanții și măsuri de introducere pe piață prezintă un efect de levier foarte ridicat. În special, instrumentul ELENA, care oferă servicii de consiliere pentru proiectele locale din domeniul energiei și al mobilității,

⁽²¹⁾ [Instrumente financiare în cadrul politicii de coeziune 2021–2027 | Date deschise privind coeziunea](#).

⁽²²⁾ EEFI este un model flexibil, care oferă un ghid practic pentru statele membre ale UE cu privire la modul în care pot institui cu ușurință un instrument financiar orientat către piață, combinat cu un grant, pentru a furniza finanțare și sprijin consultativ pentru investiții în eficiența energetică (locuințe, IMM-uri). În mod esențial, modelul oferă o cale de valorificare a fondurilor disponibile prin bugetul UE, în vederea mobilizării unor resurse suplimentare din partea băncilor comerciale și a investitorilor privați pentru astfel de scheme, [inclusiv pentru investiții în eficiența energetică în cadrul REPowerEU](#).

⁽²³⁾ [fi-compass | Instrumentele financiare din cadrul gestiunii partajate a UE](#) oferă asistență tehnică autorităților de management, sprijinindu-le în realizarea studiilor de fezabilitate, a evaluărilor ex ante, a studiilor de caz și a altor lucrări pregătitoare necesare pentru instituirea instrumentelor financiare. Ca parte a platformei fi-compass, inițiativa [Scale-Up: instrumente financiare pentru eficiență energetică](#) reunește experți din diverse instituții pentru a elimina barierele din calea punerii în aplicare a instrumentelor financiare pentru eficiență energetică și pentru a propune soluții. Grupuri de lucru tematice vor elabora strategii de îmbunătățire și extindere a instrumentelor financiare pentru eficiență energetică, valorificând cele mai bune practici și expertiza din statele membre ale UE.

⁽²⁴⁾ [Inforegio - Solicitați asistență din partea C4T GROUNDWORK – asistență tehnică pentru investițiile din cadrul politicii de coeziune](#) Această inițiativă oferă sprijin de specialitate statelor membre ale UE, regiunilor și autorităților locale, ajutându-le în punerea în aplicare a investițiilor din politica de coeziune în cadrul obiectivului de politică 2 (OP2), inclusiv a celor axate pe eficiența energetică. Serviciile de sprijin includ elaborarea de strategii, îmbunătățirea monitorizării, implicarea părților interesate, identificarea oportunităților de finanțare, alocarea de sprijin pentru pregătirea cererilor de propuneri și consolidarea capacităților.

impunând un efect de levier minim de 10-20 din partea beneficiarilor proiectelor (în funcție de sector), și-a depășit cu mult obiectivul, înregistrând o valoare medie de 32.

Gestionat în prezent în cadrul programului InvestEU, instrumentul ELENA a utilizat cu succes resursele UE ca fonduri de demarare pentru portofolii de investiții locale în 25 din cele 27 de state membre. Un efect de levier de până la 40 a fost obținut de subprogramul LIFE „Tranziția către o energie curată” (LIFE CET), care include cerințe de cofinanțare și sprijină introducerea pe piață, dezvoltarea de proiecte și abordări inovatoare, precum instituirea de instrumente financiare pilot.

Fondul european pentru investiții strategice (FEIS), succedat de InvestEU începând din 2021, este un **instrument de garantare intermediat**, care urmărește reducerea deficitului de investiții din Europa prin atragerea de finanțare privată pentru proiecte din domenii precum inovarea, infrastructura, dezvoltarea socială și a competențelor și sprijinul pentru IMM-uri. FEIS a devenit cel mai important vehicul de investiții din cadrul bugetului Uniunii, având ca obiectiv mobilizarea a aproape 900 de miliarde EUR în perioada 2014–2027. FEIS a obținut un efect de levier de 15,6, valoare care se preconizează că va fi egalată de InvestEU.

3.1.2. Efectul multiplicator al programelor naționale de finanțare

Datele privind multiplicatorii lipsesc pentru majoritatea schemelor naționale de sprijin. Cu toate acestea, există date privind investițiile private mobilizate prin resursele naționale pentru 71 de astfel de scheme.

Tabelul 8: Efectul de levier al schemelor naționale în materie de eficiență energetică

	Număr de scheme	Pus în aplicare	Privat	Total	Factor de multiplicare
În total, din care:	71	36 394	56 045	92 019	2,5
Nerambursabile	58	30 651	40 037	70 268	2,3
Programe mixte + rambursabile	13	5 743	16 008	21 751	3,8
<i>Rambursabile</i>	<i>8</i>	<i>902</i>	<i>11 478</i>	<i>12 381</i>	<i>13,7</i>

Sursă: Comisia Europeană, 2024

Multiplicatorul global prezentat în tabelul de mai sus ascunde diferențe semnificative între instrumentele utilizate. **Schemele nerambursabile au un multiplicator mediu de 2,3**, care poate fi interpretat și ca o intensitate medie a granturilor de aproximativ 30 %. Cu toate acestea, efectul de levier al investițiilor private crește la 2,4 atunci când există cofinanțare din partea UE, ceea ce indică faptul că aportul fondurilor UE contribuie la atragerea de investiții private suplimentare.

Conform datelor disponibile, finanțarea UE tinde nu doar să substituie finanțarea națională, ci și să reducă cerințele de cofinanțare. O posibilă explicație este aceea că, prin creșterea intensității granturilor unui anumit program, cofinanțarea UE reduce necesitatea ca beneficiarii finali să coinvestească. În același timp, granturile din sectorul clădirilor – indiferent dacă sunt finanțate din surse UE sau naționale – sunt eficace atunci când vizează

categorii specifice de proprietari (gospodării cu venituri reduse/IMM-uri), segmente de clădiri (clădirile cu cele mai slabe performanțe) sau renovări aprofundate care necesită investiții substanțiale.

În cazul instrumentelor financiare, multiplicatorul este mai dificil de evaluat, întrucât poate fi calculat numai pe baza bugetului executat, respectiv după realizarea investițiilor. **Multiplicatorul schemelor rambursabile este estimat la aproape 14**, valoare care este în concordanță cu efectul multiplicator observat pentru InvestEU. Totuși, volumul instrumentelor financiare pentru care există date fiabile este extrem de limitat (900 de milioane EUR plătite pe parcursul a 10 ani).

În concluzie, din cauza eterogenității datelor disponibile, este **dificil să se cuantifice cu precizie efectul multiplicator global al finanțării publice în statele membre**. Cu toate acestea, se poate presupune că granturile generează, de obicei, un efect multiplicator de aproximativ 3.

3.2. Finanțarea publică în raport cu nevoile de investiții

Modelul PRIMES utilizat de Comisie pentru a efectua evaluări ale impactului și pentru a analiza opțiunile de politică pentru sectorul energetic a estimat că aproximativ 370 de miliarde EUR vor trebui investite în fiecare an din 2021 până în 2030 pentru a atinge obiectivele de eficiență energetică pentru 2030 ⁽²⁵⁾. Numai pentru sectorul clădirilor, nevoile de investiții sunt estimate la 242 de miliarde EUR pe an în deceniul actual, din care 180 de miliarde EUR pentru renovarea energetică a clădirilor rezidențiale și 62 de miliarde EUR pentru renovarea energetică a clădirilor de servicii (nerezidențiale).

Raportul din 2024 privind eficiența energetică al Agenției Internaționale a Energiei (AIE) ⁽²⁶⁾ estimează că, în medie, în perioada 2021–2023 au fost investite aproximativ 200 de miliarde EUR pe an în eficiența energetică în Europa. Prin urmare, comparând nevoile de investiții cu investițiile realizate în UE în perioada respectivă, astfel cum au fost estimate de AIE, **deficitul de investiții care trebuie acoperit pentru atingerea obiectivelor de eficiență energetică pentru 2030 se ridică la 170 de miliarde EUR pe an**.

Amploarea deficitului de investiții preconizat este proporțională cu alte estimări ale Institutului pentru Economie Climatică (I4CE) ⁽²⁷⁾ și Bruegel ⁽²⁸⁾. I4CE a estimat un

⁽²⁵⁾ Estimarea se bazează pe investițiile pe partea cererii necesare pentru atingerea obiectivelor în materie de climă și energie pentru 2030, în conformitate cu scenariul de modelare PRIMES utilizat în Planul privind obiectivul climatic pentru 2040, care include obiectivele de eficiență energetică, dar exclude nevoile de investiții în transporturi și în construcții noi.

⁽²⁶⁾ Raportul AIE din 2024 privind eficiența energetică, <https://iea.blob.core.windows.net/assets/f304f2ba-e9a2-4e6d-b529-fb67cd13f646/EnergyEfficiency2024.pdf>.

⁽²⁷⁾ Institutul pentru Economie Climatică (I4CE), „European Climate Investment Deficit Report” (Raportul european privind deficitul de investiții în domeniul climei), sursa: [20240222-i4ce3859-Panorama-EU_VA-40p.pdf](https://www.i4ce.eu/VA-40p.pdf).

⁽²⁸⁾ Bruegel, „How to finance the European Union’s building decarbonisation plan” (Modalități de finanțare a planului Uniunii Europene de decarbonizare a clădirilor), sursa: [PB 12 2024.pdf](#).

deficit de investiții de 137 de miliarde EUR pe an, raportat la 2022, iar Bruegel estimează un deficit de 149 de miliarde EUR pe an, în special pentru sectorul clădirilor.

Tabelul 9: Nevoile anuale de investiții în eficiența energetică și deficitul de investiții, 2021-2030 (în miliarde EUR)

	Nevoi de investiții	Deficit de investiții
Eficiență energetică	370	170
Clădiri	242	149

Sursă: Comisia Europeană, 2024, Bruegel

În capitolul 2 de mai sus, finanțarea din partea UE a fost estimată la 20,6 miliarde EUR pe an, iar finanțarea din partea statelor membre la 32,7 miliarde EUR pe an. Prin urmare, se poate considera că 53,3 miliarde EUR din fonduri publice sunt alocate eficienței energetice, ceea ce reprezintă aproximativ o șesime (14,4 %) din totalul nevoilor de investiții.

3.3. Economii de energie realizate

3.3.1. Programele UE ⁽²⁹⁾

Raportarea economiilor de energie în cadrul financiar al UE variază considerabil în funcție de cerințele fiecărui program. Nu există o metodă standardizată de urmărire sau de raportare a economiilor de energie rezultate din finanțarea UE. De asemenea, raportarea este fragmentară, din mai multe motive, inclusiv raportarea incompletă sau întârziată și faptul că unele economii de energie nu sunt raportate deloc, de exemplu atunci când proiectele contribuie la reducerea consumului de energie, dar domeniile bugetare de intervenție nu sunt etichetate ca „eficiență energetică”.

Prin urmare, nu este posibilă urmărirea progreselor și nici măsurarea impactului global și a eficienței, în termeni de economii de energie per euro din bugetul Uniunii cheltuit pentru eficiența energetică.

Ca exemplu de bună practică, în cadrul instrumentului ELENA, beneficiarii au obligația de a estima și de a raporta economiile de energie generate de proiectele lor. Această cerință se aplică încă de la lansarea programului, în 2009.

Tabelul 10: Economii de energie estimate, pe fond

Schemă	Economii anuale de energie estimate (MWh*)
Fondurile politicii de coeziune în perioada 2014-2020	7 926 050
Fondurile politicii de coeziune în perioada 2021-2027	N/A
Fondurile politicii agricole în perioada 2014-2022	N/A

⁽²⁹⁾ [EU core performance indicators 15_07_0.pdf](#).

LIFE CET în perioada 2021-2027 ⁽³⁰⁾	8 344 000
ELENA	4 936 030
Programul InvestEU ⁽³¹⁾	230 736
Mecanismul de redresare și reziliență ⁽³²⁾	33 388 511
Fondul pentru modernizare	26 886 804

*Megawatt-oră

Sursă: Comisia Europeană, 2024

Pe baza datelor disponibile, până la sfârșitul anului 2023, economiile anuale de energie realizate prin intermediul fondurilor UE se ridicau la 81,9 TWh, echivalentul a aproximativ 6 % din efortul suplimentar necesar pentru atingerea obiectivului de eficiență energetică al Uniunii pentru 2030. Totuși, din motivele prezentate mai sus, această valoare se bazează pe date incomplete și nu reflectă impactul real al finanțării din partea UE.

3.3.2. Programele naționale

Datele privind economiile de energie sunt raportate în mod neuniform. În trei state membre (Danemarca, Irlanda și Spania), peste 80 % din scheme raportează economii de energie, în timp ce în opt state membre nu există raportări. În total, doar 135 de scheme din întreaga Europă raportează economii de energie.

Nu există o metodă standardizată de raportare a câștigurilor în materie de eficiență energetică. Economii de energie pot fi estimate *ex ante* sau raportate *ex post*. Majoritatea schemelor (95 din 137) raportează date privind consumul de energie finală (CEF), însă cinci state membre utilizează date privind consumul de energie primară (CEP), iar unele state (de exemplu, Spania, Polonia și Malta) raportează fie date CEP, fie date CEF, în funcție de schemă.

Pentru perioada 2014–2024 analizată în prezentul raport, 135 de scheme naționale (mai puțin de 30 %) au raportat date privind economiile de energie. Economii totale de energie raportate s-au ridicat la 135 611 696,46 MWh, adică 135,6 TWh ⁽³³⁾, ceea ce reprezintă aproximativ 10 % din efortul suplimentar necesar pentru atingerea obiectivului de eficiență energetică al Uniunii pentru 2030.

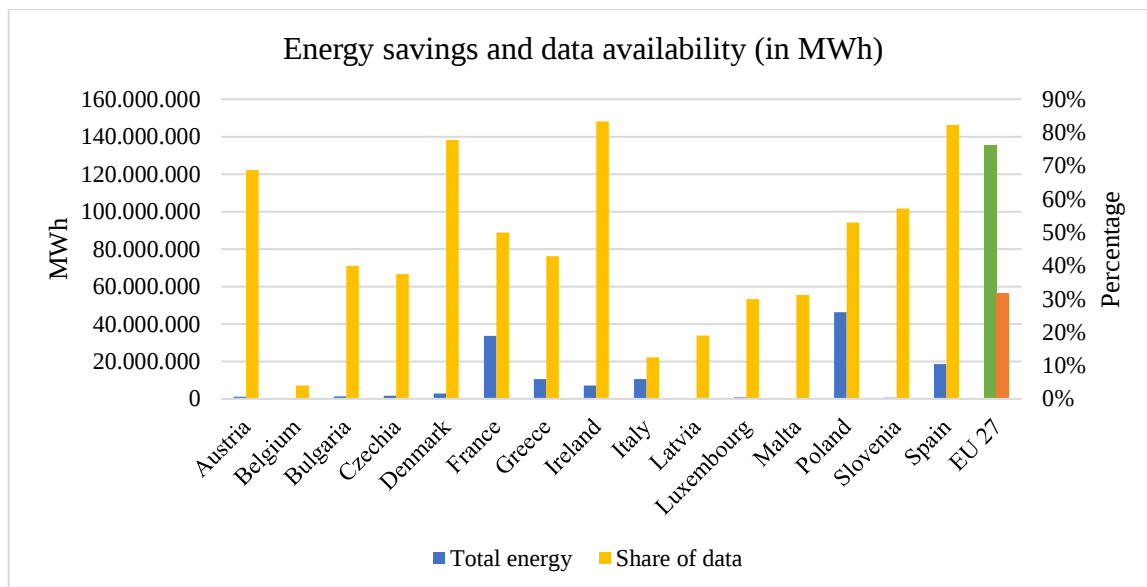
Graficul 5/Tabelul 11: Economii de energie estimate în țările selectate

⁽³⁰⁾ Obiectiv estimat până în 2030.

⁽³¹⁾ Date raportate pentru anul 2023.

⁽³²⁾ Indicator comun privind economiile în consumul anual de energie primară, astfel cum a fost raportat de statele membre în 2024, [Tabloul de bord privind redresarea și reziliența](#).

⁽³³⁾ Economii anuale realizate în 2023, cel mai recent an de raportare.

4. PRINCIPALELE CONSTATĂRI ȘI CONCLUZII

4.1. Principalele constatări

Prezentul raport arată că, în ultimii ani, s-au înregistrat **progrese considerabile în domeniul finanțării eficienței energetice**, reflectând o creștere semnificativă a bugetului Uniunii. Această creștere a finanțării reprezintă un pas esențial în direcția atingerii obiectivelor de sustenabilitate pe termen lung și a satisfacerii cererii de renovări vizând performanța energetică.

Cu toate acestea, un sondaj realizat asupra a 486 de scheme naționale a evidențiat **utilizarea limitată a schemelor de finanțare mixtă și rambursabilă**, care reprezintă în prezent mai puțin de 25 % din total. Această subutilizare se datorează nu numai complexității acestor scheme, comparativ cu schemele de subvenții bazate pe granturi, ci și lipsei sau capacității limitate a entităților naționale de finanțare specializate în mobilizarea investițiilor în eficiența energetică.

Deși instrumentele financiare pot mobiliza niveluri mai ridicate de investiții private, acestea sunt utilizate mai rar decât granturile. Aceasta evidențiază necesitatea unei interacțiuni mai eficace între granturi și instrumentele financiare. **Granturile ar trebui să sprijine nevoi sociale sau sectoriale specifice**, precum gospodăriile vulnerabile, microîntreprinderile sau clădirile cu cele mai slabe performanțe, **în timp ce instrumentele financiare ar trebui integrate**, vizând alte domenii și maximizând impactul fondurilor publice.

În plus, dovezile furnizate de instrumentele financiare din cadrul politicii de coeziune arată că **granturile pot fi combinate în mod eficace cu instrumente financiare** în vederea îmbunătățirii pregătirii proiectelor, a stimulării renovărilor energetice mai aprofundate și a sporirii accesibilității prețurilor pentru gospodăriile cu venituri mici care se confruntă cu sărăcia energetică. Diferite forme de granturi – cum ar fi subvențiile la rata dobânzii sau la comisioanele de garantare, asistența tehnică, granturile pentru investiții și subvențiile de

capital – pot fi combinate cu împrumuturi, garanții sau capitaluri proprii în cadrul unei singure operațiuni, sporind atractivitatea schemelor atât pentru piață, cât și pentru intermediarii financiari. Experiența dobândită în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență evidențiază importanța combinării sprijinului pentru investiții cu reformele, precum și a instituirii rețelilor de sprijin necesare (de exemplu, ghișeele unice).

Fondurile Uniunii pentru eficiența energetică sunt repartizate între diverse programe naționale și regionale, fiecare fiind gestionat de organizații diferite. Această fragmentare și **lipsa de coordonare** dintre instituțiile publice și cele financiare limitează utilizarea finanțării mixte și împiedică mobilizarea investițiilor private.

Totodată, **finanțarea publică ar putea deveni mai eficace prin mutarea accentului de pe proiectele individuale pe cele agregate**, inclusiv prin sprijinirea standardizării, crearea de economii de scară și atingerea unei dimensiuni critice necesare pentru accesul la finanțare. Totuși, sprijinul pentru agregatorii de proiecte este adesea limitat de norme și reglementări, printre altele de practicile bancare pentru finanțarea pe termen lung, de garanții și de garanții reale. În același timp, programele relevante finanțate de Uniune, precum ELENA și LIFE CET, care utilizează în mod eficace resursele bugetului Uniunii și au demonstrat un efect de levier și un efect multiplicator semnificativ, dispun de un buget relativ limitat.

Absența unor date și a unei raportări standardizate privind proiectele de eficiență energetică, investițiile și economiile de energie continuă să reprezinte o provocare în ceea ce privește evaluarea progreselor și măsurarea impactului. Această situație este deosebit de relevantă pentru programele de mare amploare, pentru anumite populații-țintă (de exemplu, gospodăriile vulnerabile) și pentru clădirile cu cele mai slabe performanțe, care au cel mai mult de câștigat de pe urma renovărilor energetice.

4.2. Concluzii

În pofida progreselor notabile înregistrate în consolidarea sprijinului public pentru proiectele de eficiență energetică, **finanțarea publică acoperă în prezent doar o proporție limitată (15 %) din totalul necesarului de investiții estimat** pentru atingerea obiectivelor de eficiență energetică ale Uniunii pentru 2030. **Încheierea Mecanismului de redresare și reziliență în 2026 riscă să adâncească și mai mult acest deficit de investiții**, ceea ce va face mai dificilă valorificarea pe deplin a potențialului eficienței energetice.

Renovările clădirilor și îmbunătățirile în materie de eficiență energetică realizate de IMM-uri și microîntreprinderi generează economii substanțiale pe termen lung; cu toate acestea, gospodăriile vulnerabile și IMM-urile, în special, au nevoie de sprijin financiar pentru a acoperi costurile inițiale ale investițiilor.

Scheme de finanțare mai eficiente, mai bine direcționate și bazate pe performanță, la nivelul Uniunii, la nivel național și la nivel regional, pot debloca soluții energetice simple, adaptate și atractive pentru cetățeni și întreprinderi.

Prin urmare, există o nevoie urgentă de a **maximiza efectul catalizator și de transformare a pieței al finanțării publice, în vederea deblocării unor investiții private semnificative și a valorificării potențialului eficienței energetice în termeni de competitivitate, accesibilitate a energiei, securitate, sănătate și calitate a vieții**, asigurând atingerea obiectivelor Uniunii în materie de eficiență energetică, în special în domeniul renovării clădirilor, pentru 2030 și ulterior. În același timp, instrumentele dedicate și măsurile de politică ar trebui să continue să contribuie la stimularea cererii de investiții în eficiența energetică, inclusiv prin servicii de tip ghișeu unic, precum și la stimularea ofertei de soluții de finanțare inovatoare și private, inclusiv prin simplificarea și extinderea pieței serviciilor de eficiență energetică.

Domeniul de aplicare modernizat al bugetului propus pentru perioada 2028–2034 permite punerea în aplicare a acestei optimizări. În special, planurile de parteneriat naționale și regionale vor corela reformele cu investițiile, inclusiv cele destinate îmbunătățirii eficienței energetice, alături de noul Fond european pentru competitivitate, care va consolida economia Uniunii prin investiții menite să decarbonizeze economia europeană și să promoveze eficiența energetică.

Bugetul Uniunii va sprijini, de asemenea, **dezvoltarea și extinderea instrumentelor financiare și a schemelor de finanțare mixtă**, care combină granturi, servicii de consiliere și garanții, în vederea satisfacerii nevoilor specifice ale sectoarelor. **Recomandarea Comisiei privind deblocarea investițiilor private în eficiența energetică** oferă statelor membre și actorilor de pe piață orientări valoroase și exemple concrete pentru mobilizarea resurselor din sectorul privat.

Sunt necesare o **asistență solidă pentru dezvoltarea proiectelor, inițiative de introducere pe piață și măsuri de consolidare a capacităților** pentru a îmbunătăți eficiența utilizării și gradul de absorbție a fondurilor publice și private. În cadrul următorului CFM, Comisia se va baza pe programele existente ale Uniunii, precum LIFE CET și ELENA, care au demonstrat un efect de levier ridicat în ceea ce privește investițiile și economiile de energie, pentru a pregăti terenul în vederea unor programe de investiții directe de mai mare amploare.

Pentru a maximiza impactul finanțării publice în sprijinul investițiilor în eficiența energetică, **statele membre ar trebui să sporească utilizarea instrumentelor financiare** și să își reducă dependența de granturi. Cu toate acestea, granturile ar trebui să fie utilizate în continuare pentru remedierea disfuncționalităților pieței, pentru asigurarea incluziunii sociale și pentru sprijinirea nevoilor sectoriale specifice.

În același timp, cadrul favorabil ar trebui să promoveze implementarea și utilizarea eficace a instrumentelor facilitatoare, precum împrumuturile și creditele ipotecare pentru eficiență energetică, garanțiile de portofoliu combinate, destinate renovării clădirilor, contractele de performanță energetică, schemele financiare de tip plată în funcție de performanță, stimulentele fiscale și standardele de performanță energetică.

Având în vedere complexitatea și provocările asociate finanțării proiectelor de eficiență energetică, Comisia recunoaște nevoia tot mai mare de soluții de finanțare eficace, pentru dezvoltarea unor **rezerve ample de investiții în eficiența energetică și pentru reducerea riscurilor investiționale**.

Instrumentele de accelerare a eficienței energetice ar putea include componente sectoriale specifice menite să crească rapid investițiile în renovarea clădirilor, în IMM-uri și microîntreprinderi, precum și în sistemele de încălzire și răcire. Statele membre ar putea implica centrele naționale ale Coaliției europene pentru finanțarea eficienței energetice, în dezvoltarea acestor instrumente.

Parteneriatele public-privat, precum EEEF, s-au dovedit a fi un succes în ceea ce privește extinderea proiectelor de investiții și mobilizarea finanțării din sectorul privat. Aceasta demonstrează beneficiile potențiale ale replicării și extinderii acestui model într-un cadru mai larg al Uniunii pentru finanțarea eficienței energetice. Aceste parteneriate pot servi drept model pentru următoarea generație de instrumente de accelerare. Procedând astfel, Uniunea poate debloca beneficii semnificative pentru proiectele de eficiență energetică, inclusiv reducerea riscurilor, creșterea volumului finanțării și îmbunătățirea dezvoltării proiectelor.

Nu în ultimul rând, pentru a stimula în mod semnificativ investițiile private în eficiența energetică, asigurând totodată utilizarea eficace a fondurilor publice, Comisia a lansat, în 2024, **Coaliția europeană pentru finanțarea eficienței energetice**. Continuarea și consolidarea în continuare a acestui parteneriat structurat între Comisie, statele membre, instituțiile financiare și industrie sunt esențiale pentru realizarea obiectivelor Uniunii în materie de eficiență energetică.

Comisia invită atât Parlamentul European, cât și Consiliul să ia act de prezentul raport.